

- Можливість подолання внутрішнього конфлікту особистості та конфлікту в мікросоціумі, насамперед у сім'ї;
- Гедонізм – прагнення отримати максимально сильні приємні відчуття;
- Прагнення підлітків компенсувати недоліки спілкування, що закладені в традиційній структурі навчальних закладів [2, с.159].

Юні «неформали» своєю активністю постійно випробовують дорослих на уміння мислити нешаблонно. Сьогодні треба допомагати людям, прагнучим, хай і незвичним чином, проявити про власну думку. Для того, щоб судити на благо або на шкоду своїм членам і суспільству і цілому діє група або об'єднання, потрібно вивчати їх діяльність, йти на контакт з ними.

Література

1. Великий тлумачний словник української мови (з дод. і допов.) / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. – Київ; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2005.
2. Косарецький С.В. О неформальных объединениях молодежи / С.В. Косарецкая, Н.Ю. Синягина. – М.: Владос, 2004. – 159 с.
3. Молодіжна субкультура: сучасні вияви (Т. В. Боднар) // Український соціум. – 2003. - №1(2). – С. 24-29.
4. Чугаєвський В. Г. Молодіжна політика й соціальна робота: навч. посібник. – Київ : Видав. – поліграф. центр «Київський університет», 2005.

Головіна Ольга Володимирівна,
кандидат історичних наук,
доцент кафедри філософії та
політології факультету
економіко-правової безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ТА МЕДІА-ГРАМОТНІСТЬ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА В ЕПОХУ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА

Однією з загальних тенденцій світового розвитку є перехід до інформаційного суспільства. У зв'язку з цим Рада Європи до числа найбільш значущих для людини (ключових) компетенцій віднесла компетенції, пов'язані з її життям в інформаційному суспільстві, і включила до їх переліку володіння новими технологіями пошуку й обробки інформації, розуміння доцільності їх застосування, здатності критичного ставлення до розповсюджуваної по каналах засобів масової інформації повідомлень, уміння захищатися від негативних впливів мас-медіа.

Умовно інформацію можна представити як природний інформаційний простір, який відбиває фізичні предмети й об'єкти матеріального світу та

штучний інформаційний простір, створений людиною. До штучного простору також відноситься інформація, виробництво та споживання якої реалізується завдяки засобам масової комунікації. Більшу частину інформації сучасна людина отримує не так від навколишнього матеріального світу, як опосередковано, у процесі інформативного обміну під час комунікації: через знакові (переважно мова) та технічні (пристрої, що транслюють, презентують інформацію) засоби. У виробництві медіапродукції здійснюється психологічний (інформаційно-психологічний) медіавплив на особистість. Результатом такого медіавпливу є зворотна психологічна реакція медіаспоживача: інтелектуальна, емоційна, поведінкова. Іншими словами, медіавплив, опосередкований спеціальними технологіями, обумовлює результат у вигляді очікуваних психологічних реакцій, ефективний кінцевий психологічний результат із боку аудиторії.

З огляду на це формування критичного мислення та медіа грамотності постає одним із завдань сучасної освіти, оскільки є невід'ємною складовою особистості в інформаційному суспільстві. Внаслідок цього у педагогічній (методичній) літературі широко обговорюються поняття «критичне мислення» та «медіа-грамотність», уточнюється та узгоджується їх зміст. З одного боку, у побутовій мові «критичне» асоціюється з негативним ставленням до чогось. Таким чином, для багатьох критичне мислення передбачає суперечку, дискусію, конфлікт. З іншого боку, в поняття «критичне мислення» вміщують «аналітичне мислення», «логічне мислення», «творче мислення» тощо. Хоча термін «критичне мислення» давно відомий з робіт психологів Ж. Піаже, Дж. Брунера, Л. Виготського, у професійній мові педагогів-практиків це поняття стало вживатися порівняно недавно. В Україні вперше проблема розвитку критичного мислення була піднята харківським дослідником О. Тягло («Логика критического мышления», 1996). Розглядаючи критичне мислення у поєднанні із медіа-грамотністю, можна визначити, що критичне мислення – це психологічний механізм медіа-грамотності, здатність до сприймання та аналізу повідомлень й подальше оцінювання у відповідному середовищі, глибоке й детальне розуміння історичного, економічного та художнього контекстів систем, представлених у повідомленні, здатність бачити нюанси в поданні інформації, здатність зробити висновки про сильні та слабкі сторони повідомлення.

У сучасному суспільстві наукам гуманітарного циклу належить особлива роль, оскільки в процесі їх вивчення відбувається формування світоглядних засад особистості, отже розвиток здатності до сприйняття інформації та прийняття зважених рішень. Внаслідок цього при вивченні навчальних дисциплін соціального-гуманітарного профілю доцільно ставити за мету вироблення означених компетенцій та впроваджувати відповідні методи та технології задля їх формування. Компетенція "критичне мислення" важлива і під час навчання, і на робочому місці, і в особистому житті, оскільки лише людина, яка мислить вільно, без використання шаблонів,

здатна думати і діяти ефективно та успішно. Із розвитком критичного мислення нові рішення будуються на основі відомої інформації, яка накладається на існуючий життєвий досвід. Тож людина, яка володіє критичним мисленням, має такі важливі якості: вміє мислити самостійно, вміє шукати і аналізувати інформацію, вміє знайти власне рішення проблеми та сформулювати переконливу аргументацію рішення, вміє обговорювати в соціумі – обстояти свою думку в дебатах, дискусії, обговоренні. Для розвитку цих якостей як складових критичного мислення необхідно зважити на розвиток наступних вмінь: вміння впорядковувати думки та планувати; вміння сприймати ідеї інших людей – гнучкість мислення; вміння продовжувати працювати над проблемою, навіть якщо є труднощі – наполегливість; вміння робити позитивні висновки з власних помилок – готовність до помилок; вміння свідомо відслідковувати власну розумову діяльність; вміння шукати компромісні рішення – готовність до компромісів. Розвиток цих вмінь та якостей на особистісному рівні є складовою формування критичного мислення.

Тож на сучасному етапі розвитку українського суспільства та з огляду на процес реформування освіти, що стає орієнтованою та комплексною формування особистості, розробка та впровадження у навчальний процес прийомів, що формують навички відповідного аналізу та сприйняття інформації, здатність свідомо та самостійно міркувати над отриманою інформацією, ставити запитання, шукати аргументи, знаходити незалежні та самобутні рішення поставлених завдань – є загальною потребою та основним завданням дисциплін соціально-гуманітарного профілю.

Література

1. Критичне мислення: сутність, пошуки, досвід. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.slideshare.net/metod_1/ss-43423651.
2. Медіаграмотність на уроках суспільних дисциплін: Посібник для вчителя / за ред. В. Іванова, О. Волошенюк, О. Мокрогуза. – К.: Центр вільної преси, Академія української преси, 2016. – 201 с.
3. Тягло А.В., Воропай Т.С. Критическое мышление: Проблема мирового образования XXI века / А.В Тягло, Т.С. Воропай. – Харьков, 1999. – 285 с.